

ŠVP školní družiny

Mgr. Jiří Šmahlík
ředitel školy

Zuzana Jagrová
vychovatelka školní družiny

Identifikační údaje

Název školy : Základní škola Fryčovice, příspěvková organizace

Adresa školy: Fryčovice 628, 739 45

Ředitel školy: Mgr. Jiří Šmahlík

Zástupce ředitele školy: Mgr. Jiří Šefl

IČO: 70938857

Kontakt: 558 668 116
škola@zsfrycovice.cz

Zřizovatel: Obec Fryčovice

Platnost dokumentu od 1. 9. 2016

Aktualizováno: 2. 9. 2024

.....
Mgr. Jiří Šmahlík
ředitel školy

.....
razítko školy

Úvod

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

Školní družina je základním článkem zařízení výchovy mimo vyučování.

Tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Mimoškolní výchova je záměrné, přímé, zprostředkované ovlivňování obsahu a náplně volného času. Volný čas je nejen příležitostí k odpočinku a zábavě, ale také skýtá možnost smysluplné aktivity, utváření plného a humánního života a je prostorem pro rozvoj osobnosti.

Školní družina realizuje výchovnou, vzdělávací i zájmovou činnost mimo vyučování.

Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. ŠD umožňuje žákům přípravu na vyučování. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Provoz ŠD:

Pracovní dny: PO – PÁ 6. 00 – 7. 15
11. 05 – 16. 00

Počet oddělení: 2 – 3

Věk žáků: 6 – 12 let (1.- 6. třída)

Kapacita ŠD: 90 žáků

Počet vychovatelek : 1- 4

Platnost dokumentu : od 1. 9. 2016

Charakteristika ŠD

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době po vyučování, odpoledne před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Probíhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací, zájmovou činností, zábavou.

Časové rozvržení a uspořádání činnosti ŠD se řídí požadavky psychohygieny. Usilujeme o to, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj žáka.

Žáci přichází do ŠD se zvýšenou únavou z vyučování. V této době se projevuje zvýšená potřeba pohybu jako kompenzace dlouhého sezení při vyučování. Těmto požadavkům je přizpůsoben denní režim v družině.

ŠD má svůj samostatný vchod i šatnu.

Pro každodenní činnost využíváme 2- 3 místnosti, které se nachází v levém křídle budovy v 1. poschodí.

Místnosti jsou zřízeny jako herny. Nejsou členité, tím není možnost zajistit žákům soukromí při hrách ve skupinkách. Části místnosti jsou pokrytá kobercem, kterého žáci využívají zejména ke hrám se stavebnicí, při rozhovorech, při odpočinkových činnostech apod.

V multimediální učebně mají žáci možnost využívat internetové služby. Při didaktických hrách si rozvíjejí pohotovost, představivost.

Prostor před ŠD je určen školnímu divadélku, kde s žáky nacvičujeme představení pro rodiče, ale rovněž tento prostor využíváme při nepříznivém počasí k pohybovým a sociálním hrám.

Sociální zařízení je pro žáky ŠD samostatné.

Na výzdobě všech prostor družiny se žáci podílejí.

Pro zájmové činnosti je možnost využívat další vhodné prostory v budově školy.

Pro herní činnosti si mohou žáci vybírat stavebnice, hračky, stolní hry. Vše je umístěno tak, aby si je žáci mohli brát i ukládat samostatně a vyznali se v jejich uložení. Máme stanovená pravidla pro jejich využívání.

V místnostech je rovněž k dispozici velká tabule na kreslení, křídly, pastelky, fixy, voskovky.

Žáci mají dostatečnou možnost volného malování.

Pro aktivity venku využíváme prostory za školou, kde je postaveno víceúčelové hřiště. Po domluvě je možné využívat relaxační centrum s bazénem a tělocvičnou. Máme umožněn přístup na fotbalový stadión, který patří do majetku TJ Sokol Fryčovice. V okolí družiny využíváme krásné přírodní prostředí, které je zdrojem poznání i možností k rekreačním činnostem a vycházkám.

Pro rozvoj čtenářských dovedností žáci využívají nejen knih v družině, školní knihovně, ale je jim k dispozici i Obecní knihovna, která má vchod v budově ZŠ.

Psychosociální podmínky

Snažíme se vytvářet takové prostředí, aby se žáci cítili spokojeně, bezpečně, jistě.

Jsou vytvořená pravidla, která platí pro všechny účastníky družiny. Každý žák má stejná práva, možnosti, ale i povinnosti. Do plánování, realizace i hodnocení jsou žáci pravidelně zapojováni. Žáci nejsou přetěžováni, dostávají srozumitelné pokyny. Při práci je rozvíjena citlivost pro vzájemnou pomoc a toleranci, podpora ve vztahu k ostatním, ohleduplnost, zdvořilost, solidarita, ale i soutěživost. Rovněž důvěra žáka v sebe sama, převažuje pozitivní hodnocení.

Dbáme na zásady slušného chování! Používáme slovíčka prosím a děkuji.

Režim dne

Režim dne je stanoven s ohledem na psychohygienické podmínky. Jeho uspořádání dává možnost pružně reagovat na individuální potřeby aktivity i odpočinku u jednotlivých žáků. Také umožňuje organizaci činností v průběhu dne pružně přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, reaguje i na neplánované situace v družině.

Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený.

Po vyučování dochází k velkému poklesu pracovní aktivity, žáci využívají spíše spontánní, individuální či skupinové aktivity. Doba a způsob odpočinku se řídí potřebami žáků. Po odpočinku následují zájmové činnosti různého zaměření.

Pobýváme co nejdéle čas venku - jak při vycházkách, tak při sportovních a pohybových činnostech.

Denní skladba činností

- po ukončení vyučování – hygiena, oběd- zásady bezpečnosti při přesunu žáků, zásady stolování a slušného chování
- odpočinkové činnosti – klidové aktivity spontánních či nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil, žáci sami volí k těmto činnostem optimální polohu
- zájmové činnosti – umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností, dominující je vlastní aktivita žáků, která jim přináší radost a uspokojení.

Činnosti probíhají ve skupinách či individuálně, organizovaně či spontánně.

- rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, jsou zde zařazeny pohybové, sportovní, turistické nebo manuální prvky
- svačina – pitný režim zajištěn
- příprava na vyučování – žáci si po písemném souhlasu rodičů mohou samostatně nebo s pomocí vychovatelky vypracovávat domácí úkoly. Ostatní žáci si procvičují učivo pomocí didaktických her, pracovních listů, kvízů...

Pobyt žáků v družině provází řada režimových momentů – přechody, převlékání, sebeobslužné činnosti. Je třeba, aby probíhaly s co nejmenším úsilím, bez stresů a žáci je vykonávali automaticky.

Příprava na vyučování

Tato činnost probíhá až po 15-té hodině. V této době již někteří žáci odchází domů a je relativně menší počet rozptylujících podnětů. Po písemném souhlasu rodičů pomáhá vychovatelka žákům při vypracovávání domácích úkolů. (Správně porozumět zadání a způsobu vypracovávání). Žák si pak úkol zpracovává samostatně.

U žáků 1.tříd není možné zajistit soustavný individuální přístup, potřebný klid na práci. Na možné problémy jsou rodiče upozorněni.

Žáci se mohou připravovat na vyučování také jakoukoliv činností, která procvičuje získané poznatky ze školy. Žák se tím učí používat získané dovednosti v každodenní činnosti, např. při spontánních aktivitách, při zájmových činnostech apod.

Personální obsazení

Vychovatelky ŠD splňují požadavek na předepsanou odbornou způsobilost. Dále se vzdělávají v průběhu školního roku formou nabídky akcí DVPP.

Účastní se metodického sdružení.

Ekonomické podmínky

Podle směrnice vydané ředitelkou školy (dle zákona 561/2004 Sb.) je příspěvek rodičů dítěte na částečnou úhradu neinvestičních nákladů ve školní družině. Vyplácí se v termínu září - prosinec, leden – červen.

Poplatek za jednotlivá období je zasílán na účet škol.

Úplata může být snížena nebo prominutá dítěti, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příspěvek, který pobírá zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba.

Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

Dominantou všech aktivit je výchova, vzdělávání a rekreace žáků, přičemž jedním ze základních kritérií je i sociální podtext – nenásilné začleňování méně adaptabilních jedinců do kolektivu.

Žáci, kteří byli vyšetřeni PPP a kterým je vytvořen IVP, jsou ve školní družině motivováni i hodnoceni s přihlédnutím k jejich problémům. Třídní učitelé seznamují vychovatelku se závěry šetření.

Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

Délka a časový plán vzdělávání

Časový plán ŠVP školní družiny je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu : obsahuje výběr činností, ze kterých je možno volit podle aktuálního složení žáků. Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu žáků.

Tematický plán – viz příloha

Podmínky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, ochrany před patologickými jevy, projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí

„ Úraz není náhoda a nemusí se stát“

Úraz žáka vždy znamená, že dospělý neudělal vše, co měl, pro bezpečnost prostředí, v němž se žák pohybuje, nebo že žák nevěděl, jak se chovat bezpečně, či nerespektoval pokyny.

Prevence úrazů neznamena nic jiného než změnu skutečností.

- Poučení žáků o chování a bezpečnosti, seznámení s možnými riziky v budově i mimo ni.
- Družina v potřebné míře zařazuje relaxační a pohybové činnosti. V době příznivých klimatických podmínek přenáší své činnosti mimo učebnu, prostory školy.
- Jsou vytvořeny podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany žáků, ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Zvolené formy odpovídají věkovým zvláštěm žáků a potřebám provozu. Jedná se o dozor vychovatelky, výchovné působení v průběhu realizovaných činností.
- Žákům je zakázáno kouření, používání alkoholických nápojů, přinášení a používání drog a návykových nebo toxických látek.
- Vychovatelka průběžně sleduje situaci ve ŠD z hlediska výskytu sociálně patologických jevů a vhodnými postupy případným negativním jevům zamezí.
- Prostory ŠD jsou dostatečně osvětleny, větrány a dle potřeby dostatečně vytápěny.
- Úklid ŠD zajišťují pravidelně uklízečky.

Přijímání žáků

Žáky přihlašují do družiny rodiče na začátku školního roku. Do školní družiny může být žák přihlášen během celého školního roku. Rodiče vyplní přihlášku ŠD, na které uvedou důležité informace o svém dítěti, rozsah docházky a způsob odchodu dítěte z družiny.

Na písemnou žádost rodičů o vyřazení dítěte může dítě ukončit docházku během celého školního roku.

Výchově - vzdělávací práce školní družiny

Program družiny koncipovaný do obecných témat umožňuje, aby vychovatelka s žáky plánovala a realizovala takové činnosti, které žáky zaujmou, naplňují jejich přání a potřeby. Při výběru činností se řídíme věkem a stupněm rozvoje žáků, jejich potřebami, zájmem a cílem výchovy. Žáci se v družině vzdělávají především na základě vlastních prožitkových zkušeností. Činností si prohlubují a rozvíjejí poznatky a dovednosti získané při vyučování. Cílem výchově vzdělávací činnosti je vést žáka k přiměřené fyzické, psychické i sociální samostatnosti. Rozvíjet základy pro jeho další rozvoj a učení, zdravé sebevědomí, sebejistotu, základy pro schopnost jednat v duchu lidských a estetických hodnot. Vést žáka k používání otevřené komunikace a spolupráce.

Cíle výchově vzdělávací práce:

- vytvářet si pozitivní představu o sobě i druhých, umět projevit empatii
- umět používat otevřenou komunikaci, spolupracovat
- umět si chránit své fyzické, duševní a sociální zdraví
- citlivě vnímat prostředí a přírodu
- pomáhat rozvíjet a poznávat vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- a) dokončit práci, být trpělivý
- b) klade si otázky, hledá na ně odpověď
- c) používá encyklopedie, časopisy, digitální technologie
- d) vědomosti dává do souvislosti, uplatňuje je v praktických situacích i v dalším učení

2. Kompetence k řešení problémů

- a) všímá si dění kolem sebe
- b) snažit se řešit krizové situace
- c) užívá logické a matematické postupy
- d) chápe, že vyhýbání se problému nevede k cíli
- e) vytváří pravidla ve ŠD, dodržuje je
- f) rozlišuje, co je správné a nesprávné

3. Kompetence komunikativní

- a) ovládá řeč, komunikuje kultivovaně bez ostychu s dospělými i kamarády
- b) vyjadřuje myšlenky, sdělení, otázky vhodně formuluje
- c) naslouchá, dialog, rozhovor, telefon
- d) dešifruje slovní skrývačky, piktogramy
- e) zná obvyklé české frazéry

4. Kompetence sociální a interpersonální

- a) tolerovat jiné
- b) dokázat si poradit
- c) přizpůsobit se práci v kolektivu, vzájemná spolupráce ve skupině
- d) role ve skupině, odměna
- e) oceňuje své spolužáky, vzájemné hodnocení

5. Kompetence občanské a činnostní

- a) uvědomuje si svá práva i práva druhých, uvědomuje si své povinnosti
- b) umí se zachovat v krizové situaci a situaci ohrožující život
- c) vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu – dovede se bránit
- d) odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem
- e) zná základní společenské normy a pravidla
- f) aktivně se zapojuje do činností
- g) vnímá krásy přírody a cíleně o ni pečuje

6. Kompetence k trávení volného času

- a) umí si vybrat zájmovou činnost - smysluplně
- b) orientuje se ve výběru nabídek trávení volného času
- c) rozvíjí zájmy v individuálních a skupinových činnostech
- d) umí rozpoznat nevhodnou nabídku trávení volného času

Formy vzdělávání

Vyhláška č. 74/2005Sb., o zájmovém vzdělávání stanovuje náplň práce školních družin takto: Jsou to zejména činnosti pravidelné, dále příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování formou didaktických her, tematických vycházek apod.

Obsah vzdělávacího programu školní družiny

Vzdělávací program školní družiny vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a z vlastního zpracovaného školního vzdělávacího programu školy.

1. Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme, náš domov: u nás doma, náš dům (byt), naše škola: organizace školy školní družiny, školní režim, bezpečná cesta do školy, ze školy, okolí školy, naše obec: obec, v níž žijeme, určení významných objektů a památek, tradice obce, poznávání okolí, dopravní výchova

2. Člověk a společnost

Rodina, kamarádi, svátky, oslavy: osvojení zásad vhodného a společenského chování, tolerance, pravidla stolování, předcházení šikaně, zařazení mediální a digitální výchovy, pravidla společenského chování

3. Lidé a čas

Budování a dodržování správného režimu, vytváření pravidel návyků, umět využívat správně a účelně svůj volný čas

4. Rozmanitost přírody

Vycházky a pobyty v přírodě, pozorování změn, určování, využití encyklopedií, výtvarné zpracování, ekologická výchova- ochrana přírody, sběr přírodnin

5. Člověk a jeho zdraví

Poznávání sebe sama, poučení a péče o zdraví, nemoci, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, poučení o úrazech a jejich předcházení, umět ošetřit drobná poranění – pečujeme o své zdraví- co nám prospívá, neprospívá, sportovní činnosti

6. Umění a kultura

Výtvarná činnost a pracovní činnost k příslušné tématice, hudební výchova

Výchovně vzdělávací strategie

(metody a formy práce)

Při práci využíváme různých druhů metod a forem.

Výtvarné činnosti – malba (temperová, vodová barva), kresba (tuž, pastelky..), rovněž využíváme materiály k prostorové tvorbě (plastelína, sádra), malujeme na kámen, sklo, desku.

Mezi oblíbenou činnost patří frotáž a koláž.

Ve výtvarné činnosti děti uvědoměle zacházejí s některými prostředky a materiály, ovládají základní technické dovednosti. Organizují svou vlastní výtvarnou práci, uplatňují fantazii i představivost.

Je důležité posilovat sebevědomí žáků, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat jejich zájem pro výtvarnou práci.

Hudební činnosti – žáci se učí písně (lidové, moderní), rádi hrají rytmické hry (sochy).

Využíváme moderní techniku i Orfovy nástroje (hlavně dřívka), také netradiční materiály, které vydávají určitý zvuk (sáčky, igel. tašky, kuličky...).

V tanci se snažíme o ztvárnění různých tanečních žánrů, zvládneme některé krokové variace.

Pracovní činnosti – žáci procvičují především jemnou motoriku. Vyšíváme, pracujeme s vlnou, se dřevem, vytváříme různé skládanky.

Navštěvujeme cvičnou kuchyňku.

Rozhovory k tématu (člověk a společnost, práce apod.)

Přírodovědná činnost – vycházky, pozorování, využívání encyklopedií, časopisy, sběr přírodnin, výstavky, péče o rostliny atd.

Sportovní činnost - různé sportovní a pohybové hry, míčové hry, překážkové dráhy, atletika, orientační hry, zimní sporty apod.

Pravidla pro vnitřní evaluaci a hodnocení

Vnitřní evaluace a hodnocení probíhá na úrovni družiny. Provádí je vychovatelka. Analyzuje a vyhodnocuje podmínky i výsledky výchovně vzdělávacího procesu, hodnotí, nakolik jsou splňovány výchovně vzdělávací cíle. Sleduje individuální rozvoj žáků, jejich individuální pokroky ve výchovně vzdělávacím procesu.

Hodnocení:

Hodnocení tematického celku provádíme po skončení, nebo v průběhu – zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány.

Hodnocení směrem k žákům provádíme průběžně – individuální výsledky žáků, jejich pokroky, úspěchy, nezdary. Jsou odměněni pochvalou ústní, písemnou či cenou. Při různých činnostech se žáci hodnotí navzájem.

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

Závěr

Školní družina je významné školské zařízení, které má velký podíl na výchově žáků v době mimo vyučování. Plní funkci výchovnou, zdravotní a sociální.

Hlavním důvodem je potřeba zajistit dohled nad žáky a tím jejich bezpečnost.

Školní družina má mnoho příležitostí k uspokojování dětských potřeb. Tím vlastně plní základní výchovné cíle, rozvíjí osobnost žáka, učí žáky vážit si volného času, dobře s ním hospodařit a rozumně ho využívat. A to je pro život každého člověka důležité.

Snažíme se společně s žáky vytvářet hranice správného chování. Snažíme se je oceňovat, dávat prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají.

Žáci prožívají ve školní družině značnou část svého volného času, proto by měl být pobyt pro ně příjemný, plný radosti a pohody.

Zásady pedagogického působení vychovatelky

- usilovat o rozvoj osobnosti každého žáka s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti
- pozitivně motivovat k dobrovolnému přijetí činnosti, ctít možnost svobodné volby
- podporovat iniciativu žáka, nápaditost, kreativitu a samostatnost, dávat možnost spoluúčasti
na volbě, tvorbě i hodnocení programu
- pozitivně hodnotit snahu a výsledek činnosti žáka s ohledem na jeho možnosti a předpoklady, povzbuzovat tvořivost a vlastní fantazii, posilovat sebevědomí
- zařazovat činnosti, které přispívají k odstranění únavy, regeneraci duševních i fyzických sil, respektovat individuální zájmy a potřeby žáka
- posilovat rozvoj pohybových schopností a zdokonalovat pohybové dovednosti
- předkládat nové podněty, které žáka obohacují, neopakovat stejné formy a činnosti z vyučování ve stejný den

Obsah:

1. Identifikační údaje	
2. Úvod	str. 1
3. Charakteristika	str. 2
4. Psychosociální podmínky, režim dne.....	str. 4
5. Denní skladba činností, příprava na vyučování.....	str. 5
6. Personální podmínky, ekonomické podmínky, podmínky pro činnost žáků se spec. vzděl. potřebami a žáků mimořádně nadaných.....	str. 6
7. Časový plán, bezpečnost.....	str. 7
8. Přijímání žáků.....	str. 8
9. Výchovně- vzdělávací práce ŠD.....	str. 9
10. Klíčové kompetence.....	str. 10
11. Formy vzdělávání, obsah vzdělávacího programu.....	str. 12
12. Výchovně vzdělávací strategie (metody a formy).....	str. 13
13. Pravidla pro vnitřní evaluaci a hodnocení.....	str. 14
14. Závěr.....	str. 15

Přílohy:

Vnitřní řád školní družiny

Vnitřní organizační normy a Směrnice

Tematický plán

Zásady pedagogického působení vychovatelky